

Correctievoorschrift VWO

2026

tijdvak 2

economie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 tot en met 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goedgekeurd worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

Toelichting status correctievoorschrift

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

Verkeer tussen examinerator en gecommitteerde (eerste en tweede corrector)

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

Toelichting aanvullingen op het correctievoorschrift

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking:

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout:

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen. Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de n-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van drie scorepunten voor het hele examen.

Indien aan een gevraagde berekening geen eis is toegevoegd ten aanzien van de nauwkeurigheid van de afronding, dan elke juiste manier van afronding goed rekenen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Indiase rijst

1 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:

- een uitleg over het verband tussen het exportverbod en het aanbod van rijst in India. 1
- een uitleg over het gevolg voor de rijstprijs en de voedselzekerheid. 1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het exportverbod van rijst zorgt ervoor dat het aanbod van rijst in India toeneemt. 1
- Dit leidt tot een lagere rijstprijs. Hierdoor kunnen mensen meer rijst kopen waardoor de voedselzekerheid toeneemt. 1

2 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:

- een berekening van de inflatie.
- een berekening van de nominale loonstijging.
- een berekening van de reële loonstijging / koopkracht.
- een conclusie over de voedselzekerheid.

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- indexcijfer inflatie India: $(151 \times 0,20) + (115 \times 0,80) = 122,2$ (PIC)
- indexcijfer nominaal loon: $((2288 - 2050) / 2050) \times 100\% = 11,6\% \rightarrow$
NIC = 111,6
- $(RIC = (NIC / PIC) \times 100) \rightarrow (111,6 / 122,2) \times 100 = 91,3$.
- De reële lonen zijn / koopkracht is gedaald, dus de voedselzekerheid is afgenomen.

- indien vier elementen juist 3
- indien drie elementen juist 2
- indien twee elementen juist 1
- indien minder dan twee elementen juist 0

3 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Deelmarkten moeten gescheiden zijn.
- Er mag geen sprake zijn van onderlinge doorverkoop.
- Er zijn verschillen in de maximale betalingsbereidheid van consumenten.

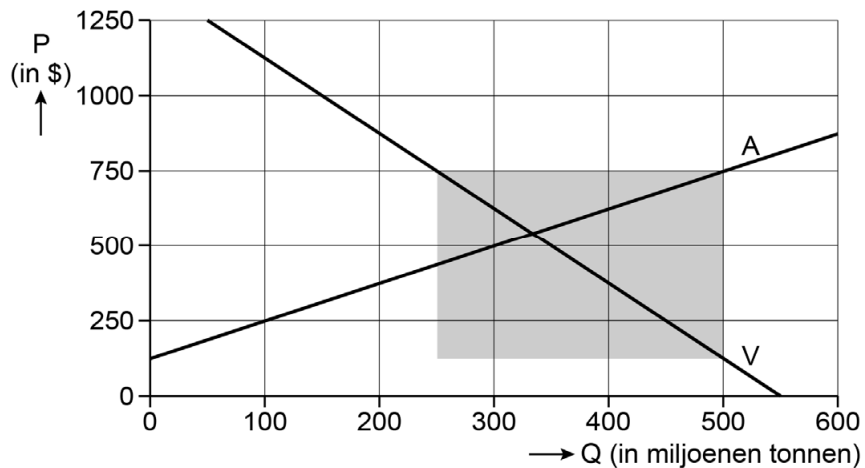
Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:

- het correct aangeven van het verschil tussen vraag en aanbod bij een prijs van \$ 750. 1
- het correct aangeven van het verschil tussen de garantieprijs en de prijs van rijst voor mensen met de laagste inkomens bij $Q = 500$. 1

Een voorbeeld van een juiste arcering is:

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- De oude evenwichtsprijs en de evenwichtshoeveelheid zijn:
 $Q_v = Q_a \rightarrow -0,4P + 550 = 0,8P - 100 \rightarrow P = 541,67$ en $Q = 333,33$
- $PS_{oud} = (541,67 - 125) \times 333,33 \times \frac{1}{2} = \$ 69.444,31$ (x 1mln)
- $PS_{nieuw} = (750 - 125) \times 500 \times \frac{1}{2} = \$ 156.250$ (x 1mln)
- Het totale producentensurplus neemt toe met
 $156.250 - 69.444,31$ (x 1mln) = \$ 86,8 miljard.

of

- De oude evenwichtsprijs en de evenwichtshoeveelheid zijn:
 $Q_v = Q_a \rightarrow -0,4P + 550 = 0,8P - 100 \rightarrow P = 541,67$ en $Q = 333,33$
- toename rechthoek = $(750 - 541,67) \times 333,33$ mln = \$ 69,44 mld.
- toename driehoek = $0,5 \times (750 - 541,67) \times (500 \text{ mln} - 333,33 \text{ mln}) =$
\$17,36 mld.
- totaal = \$69,44 mld + \$17,36 mld = \$86,8 mld.

indien vier elementen juist	3
indien drie elementen juist	2
indien twee elementen juist	1
indien minder dan twee elementen juist	0

Opmerking

Als het producentensurplus in miljoenen in plaats van miljarden wordt berekend, kunnen maximaal twee scorepunten worden behaald.

Opgave 2 Krediet onderzocht

6 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het BLA kan zich specialiseren / schaalvergroting realiseren / door meer ervaring efficiënter de onderzoeken uitvoeren. 1
- Hierdoor kan het BLA onderzoek doen tegen lagere kosten dan de kredietverleners zelf. 1

7 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Bij een te klein krediet zijn de opbrengsten te laag ten opzichte van de kosten / wordt er geen winst (of zelfs verlies) gemaakt.

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	• Wanbetaling leidt tot (bemiddelings)kosten die niet door de kredietnemer worden gedragen, maar door de gemeente.	1
	• Door de inzet van het BLA wordt het risico van wanbetaling kleiner / worden er minder leningen afgesloten en worden de maatschappelijke kosten lager.	1
9	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	• Premiedifferentiatie leidt ertoe dat goede risico's een lagere premie / rente betalen dan slechte risico's.	1
	• Hierdoor zullen goede risico's een prikkel hebben om toch krediet aan te vragen (en hierdoor neemt averechtse selectie af).	1
10	maximumscore 3 Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:	
	• een berekening van de omzetten in beide situaties.	1
	• een berekening van de totale kosten in beide situaties.	1
	• een berekening van de toename van de winst.	1
	Een voorbeeld van een juiste berekening is:	
	• omzet: zonder BLA → $50.000 \times 310.000 \times 0,041 = \text{€ } 635,5 \text{ mln.}$ met BLA → $48.000 \times 340.000 \times 0,039 = \text{€ } 636,48 \text{ mln.}$	1
	• kosten: zonder BLA → $(635,5 \text{ mln} \times 0,09) + (50.000 \times \text{€ } 310.000 \times 0,033) = \text{€ } 568,695 \text{ mln.}$ met BLA → $(636,48 \text{ mln} \times 0,03) + (48.000 \times 340.000 \times 0,033) + (48.000 \times 340.000 \times 0,0005) = \text{€ } 565,8144 \text{ mln.}$	1
	• winst: zonder BLA → $635,5 \text{ mln} - 568,695 \text{ mln} = \text{€ } 66.805.000$ met BLA → $636,48 \text{ mln} - 565,8144 \text{ mln} = \text{€ } 70.665.600$ toename winst = $\text{€ } 70.665.600 - \text{€ } 66.805.000 = \text{€ } 3.860.600$	1

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juist antwoord is: - Door krap monetair beleid zal de rente stijgen. Dit leidt tot hogere (vermogens)kosten voor de SVD. - Omdat sprake is van een rentevaste periode (op de kredieten) kan de rente niet worden verhoogd (en daalt de winst). of - Krap monetair beleid is een teken van hoge inflatie. Als de inflatie hoog is, zullen meer mensen de rekeningen niet kunnen betalen waardoor wanbetaling toeneemt. - Als gevolg hiervan zullen de (schade)kosten toenemen van de SVD (en daalt de winst).	1 1 1 1

Opgave 3 Flexibele inflatie

- 12 **maximumscore 2**
- Een voorbeeld van een juist antwoord is:
- Bij een hoge tijdsvoorkeur willen consumenten graag nu besteden / hun consumptie naar voren halen.
 - Hierdoor blijven de bestedingen hoog / nemen de besparingen niet toe, (waardoor de spaarquote niet toeneemt).
- 13 **maximumscore 1**
- Een voorbeeld van een juist antwoord is:
- Bij marktmacht is er een gebrek aan concurrentie waardoor banken de spaarrente niet hoeven te verhogen om spaargelden aan te trekken / klanten te behouden.
- 14 **maximumscore 2**
- Een voorbeeld van een juist antwoord is:
- Meer flexwerk zal ervoor zorgen dat arbeiders eerder worden ontslagen / bedrijven overtollig personeel kunnen ontslaan.
 - Hierdoor daalt hun inkomen waardoor de bestedingen dalen (en dus zal de inflatie / zullen de prijzen dalen).
- of
- Hierdoor dalen de loonkosten / lonen (sneller) (en kunnen bedrijven sneller hun prijs verlagen).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 2

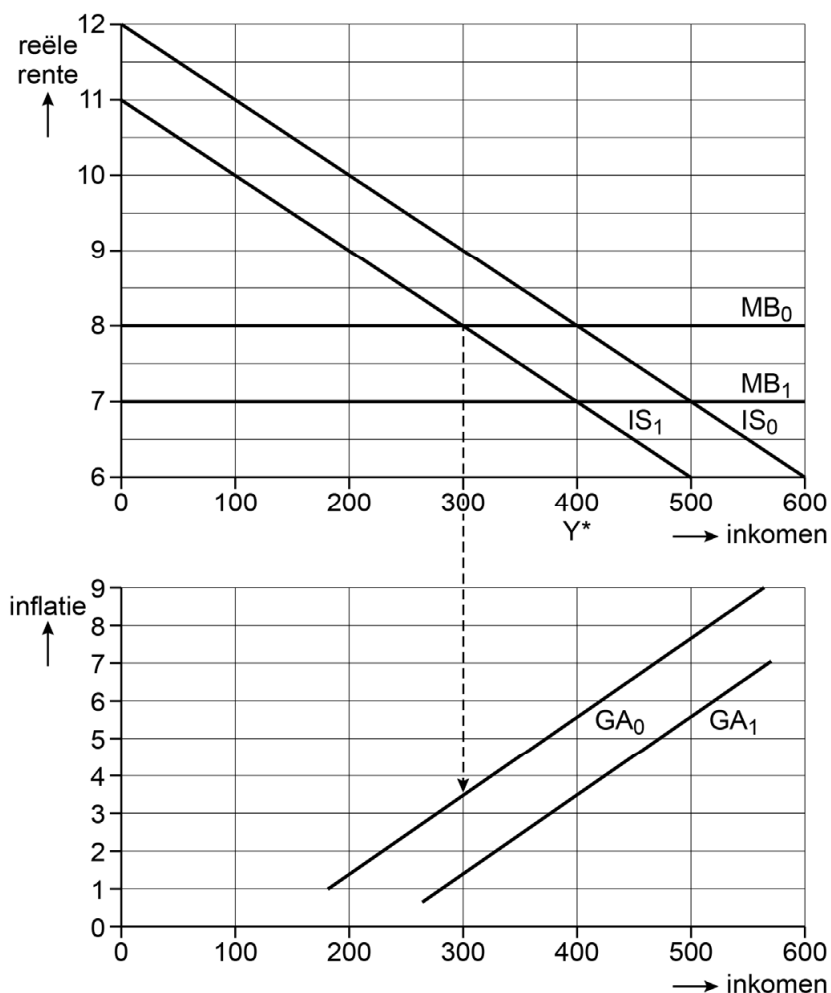
Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door flexibilisering van de arbeidsmarkt zullen lonen / contracten sneller aanpassen aan de output gap. 1
- Bij een daling van de productie zal de inflatie sneller dalen (waardoor de GA-curve verticaler loopt). 1

16 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:

- een schets van GA_1 1
- een schets van MB_1 1
- het oude inkomen, de nieuwe reële rente, de oude en nieuwe inflatie. 1

- het verschuiven van de GA-curve met 2 procentpunt. 1
- het verschuiven van de MB-curve met 1 procentpunt. 1
- het noteren van de evenwichtswaarden 7, 400, 5,5 en 3,5 1

	reële rente	inkomen	inflatie
uitgangssituatie	8	400	5,5
nieuwe situatie	7	400	3,5

Opmerking

Als de inflatie met 0,2 procentpunt verschil wordt afgelezen kan het maximale aantal scorepunten worden behaald.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 Waarvan akte

17 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:

- Het noemen van twee marktkenmerken. 1
- Een logische gevolgtrekking daaruit van de marktvorm. 1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Er zijn veel aanbieders met een heterogeen product, 1
- dus er is sprake van monopolistische concurrentie. 1

Opmerking

Het tweede scorepunt alleen toekennen als het een logisch gevolg is van het eerste scorepunt.

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Als Athena een patent kan krijgen, dan is het winstgevender / aantrekkelijker om te innoveren. De overheid wil innovatie stimuleren. 1
 - Als een patent na een beperkte tijd weer afloopt, dan kan concurrentie leiden tot een lagere prijs / verdere innovatie. 1
- of
- Om oneerlijke concurrentie op lange termijn tegen te gaan heeft het patent een beperkte duur. 1

19 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:

- een berekening van de oude omzet. 1
- een berekening van de nieuwe omzet. 1
- een berekening van de procentuele verandering van de omzet. 1

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- oude prijs = $200 \times 3 + 100 = \text{€ } 700$ per akte
oude omzet = $700 \times 2 \text{ mln} \times 0,03 = \text{€ } 42$ miljoen 1
- nieuwe prijs = $50 + 100 = \text{€ } 150$ per akte
nieuwe omzet = $150 \times 0,2 \times 2 \text{ mln} = \text{€ } 60$ miljoen 1
- procentuele verandering van de omzet = $\frac{60 - 42}{42} \times 100\% = 42,9\%$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 1

Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:

Een antwoord waaruit blijkt dat er sprake is van positieve gevolgen van productie of consumptie voor de welvaart van anderen zonder dat de consument / producent daarvoor betaalt.

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Huishoudens kunnen de vrijgekomen middelen bij andere sectoren / bedrijven besteden.
- Hypotheekakten kunnen sneller afgerond worden waardoor mensen sneller in hun woning kunnen waardoor hun welzijn stijgt.
- De inzet van AI kan ervoor zorgen dat ook andere sectoren gebruik maken van deze innovatie.
- AI kan zorgen voor minder papiergebruik en dus hogere duurzaamheid.

Opgave 5 Welkom Kroatië

21 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:

- een uitleg over de relatie tussen onderbesteding en de interventie op de valutamarkt. 1
- een uitleg over het verband tussen de interventie en de bestedingen. 1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Bij onderbesteding zal de KCB op de valutamarkt het aanbod van de eigen valuta verhogen / vreemde valuta opkopen. 1
- Als gevolg hiervan zal de Kroatische valuta depreciëren, waardoor de export stijgt (en de onderbesteding afneemt). 1

22 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Als het merendeel van de lidstaten zich in een hoogconjunctuur bevindt (met een hoge inflatie), zal de ECB de rente verhogen om sparen te stimuleren / lenen te ontmoedigen. 1
- Dit beleid zal zorgen voor een daling van bestedingen terwijl Kroatië in een laagconjunctuur zit, waardoor de onderbesteding wordt versterkt (= procyclisch effect). 1

23 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- In 2023 levert de export (E) 22% van Y op, terwijl de import (M) 20,5% van Y kost. 1
- Het saldo op de lopende rekening is positief en dus ook het nationaal spaarsaldo. 1

Vraag	Antwoord	Scores
24 maximumscore 2	Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	- In 2022 was de exportwaarde $0,2 \times (68,9 / 1,034) = \text{€ } 13,3$ miljard. In 2023 was de exportwaarde $0,22 \times 68,9 = \text{€ } 15,2$ miljard. - De exportwaarde is toegenomen met $15,2 - 13,3 = \text{€ } 1,9$ miljard. Toetreding heeft dus een positief effect gehad op de exportwaarde.	1 1
25 maximumscore 2	Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:	
	- een uitleg dat de mededingingswet niet rivaliserend is. - een uitleg dat de mededingingswet niet uitsluitbaar is.	1 1
	Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	- Niet rivaliserend: als de wet één persoon / onderneming beschermt, beschermt hij ook andere personen / ondernemingen. - Niet uitsluitbaar: de wet geldt voor iedereen. Het kan niet dat bepaalde personen / ondernemingen worden uitgesloten van handhaving.	1 1

Opgave 6 Klimaatbeleid

26 maximumscore 2	Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	- Bij minder CO₂-uitstoot daalt de (monetaire waarde van de) schade aan het milieu. - Door de belasting stijgen prijzen waardoor de vraag naar goederen daalt en de productie daalt. - Als de (monetaire) verbetering van het milieu groter is dan de daling van de productie, stijgt het groen bbp.	
	indien drie elementen juist	2
	indien twee elementen juist	1
	indien minder dan twee elementen juist	0
27 maximumscore 2	Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	0 landen voeren klimaatbeleid. 195 landen / Alle landen voeren klimaatbeleid.	1 1
28 maximumscore 2	Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	- Het voeren van klimaatbeleid verhoogt de overheidsuitgaven en dit zal leiden tot een hogere staatsschuld. - De rente / aflossing zal door toekomstige generaties betaald moeten worden (= uitgestelde belastingheffing).	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:

• een uitleg dat er sprake is van tegengestelde belangen.	1
• een uitleg dat er sprake is van asymmetrische informatie.	1
• een oplossing dat de tegengestelde belangen en asymmetrische informatie vermindert.	1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

• Er zijn tegengestelde belangen: de VN (principaal) wil dat er klimaatbeleid wordt gevoerd, terwijl landen (agenten) een prikkel hebben om goedkoper te (blijven) produceren (geen klimaatbeleid te voeren).	1
• Er is sprake van asymmetrische informatie: landen analyseren (en meten) hun eigen resultaten. Zij kunnen andere data aanleveren / minder hun best doen. De VN kan dit niet allemaal controleren op juistheid.	1
• De VN kan landen een contract laten ondertekenen waarbij zij akkoord gaan met boetes die hoog genoeg zijn om het voeren van klimaatbeleid rendabeler te maken dan het niet voeren van klimaatbeleid.	1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 22 juni.

6 Bronvermeldingen

Tabellen, grafieken en teksten

bron Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2026